

Maa- ja metsätalousvaliokunta

VIITE: Maa- ja metsätalousvaliokunnan lausuntopyyntö 8.10.2025 asiassa KAA 3/2025 vp

Poliisihallituksen asiantuntijalausunto maa- ja metsätalousvaliokunnalle kissojen vapaana pitämisen kieltämistä koskevasta kansalaisaloitteesta

1 Lausuntopyyntö

Maa- ja metsätalousvaliokunta on pyytänyt Poliisihallitukselta asiantuntijalausuntoa kansalaisaloitteesta KAA 3/2025 vp. Kansalaisaloitteessa ehdotetaan, että ”viranomaiset ryhtyvät lainvalmisteluun jossa säädetään selkeästi kielletyksi ja siten rangaistavaksi kaksi tekoa:

- 1.) Kissojen kytkemättömänä pito omistajan oman pihan/tontin ulkopuolella.
- 2.) Kissojen kytkemättömänä pito taajamassa (mukaan lukien omistajan tontilla/pihalla).”

2 Poliisihallituksen asiantuntijalausunto

2.1 Aluksi

Kiitos maa- ja metsätalousvaliokunnalle mahdollisuudesta lausua kissojen vapaana pitämisen kieltämistä koskevasta kansalaisaloitteesta. Kiitos myös aloitteen tekijöille ajankohtaisen asian nostamisesta keskusteluun.

Totean aluksi lyhyesti, että kissojen valvottoman vapaana pitäminen on aihe, joka herättää tunteita ja on esillä vuosittain. Poliisilta kysellään usein, onko kissan valvottoman vapaana pitäminen kiellettyä ja kenties rangaistavaakin, minkä lisäksi joiltain tahoilta tulee palautetta siitä, että poliisin kissojen vapaana pitämisestä esittämät laintulkinnat ovat kuulemma täysin virheellisiä. Poliisin näkökulmasta yhteiskunnassa käydään tunnepitoista kissakeskustelua, jossa ei aina huomata, että vastuulliseen eläintenpitoon sisältyy velvollisuus huolehtia eläimen hyvinvoinnista ja turvallisuudesta.

2.2 Kansalaisaloite

Kansalaisaloitteen mukaan voimassa oleva lainsäädäntö on ristiriitaista, epäselvää ja tulkinnanvaraista. Kritiikki kohdistuu erityisesti järjestyslakiin ([612/2003](#)).

Nykytilan korjaamiseksi kansalaisaloitteessa ehdotetaan lainvalmisteluun ryhtymistä. Aloitteen tekijät ehdottavat lailla kiellettäväksi

- kissan pitämistä kytkemättömänä kissanpitäjän oman pihan tai kiinteistön ulkopuolella
- kissan pitämistä kytkemättömänä taajamassa mukaan lukien kissanpitäjän omalla pihalla tai kiinteistöllä.

Aloitteen tekijät ehdottavat muutoksia järjestyslain lisäksi metsästyslakiin ([615/1993](#)), joka ”kaipaa selkeämpää määritelmää kissan heitteillejätöstä”. Kansalaisaloitteen mukaan metsästyslain 85 §:ää olisi syytä täsmentää ja laajentaa kattamaan kaikki ”omistajansa välittömän pihapiirin ulkopuolella liikkuvat kissat”. Aloitteen tekijät ehdottavat pykälän uudeksi sanamuodoksi:

Kissan heitteillejätö ja hylkääminen on kielletty. Kissa on heitteillä kun se liikkuu omistajansa kotipihan ulkopuolella kytkemättömänä.

2.3 Arvio kansalaisaloitteesta ja sen tavoitteesta

Kansalaisaloitteen perusviesti on erinomainen. Voimassa oleva lainsäädäntö on kaikkien muiden eläinten kuin koirien osalta epäselvä. Siksi aloitteen tavoite eli oikeustilan selkeyttäminen on perusteltu.

Voimassa olevan sääntelyn suurin epäselvyys näyttää liittyvän siihen, että vain koirien kytkemisestä on säädetty tarkkarajaisesti ja täsmällisesti niin järjestyslaissa kuin metsästyslaissakin. Sen sijaan kissojen ja muiden koti- ja lemmikkieläinten kytkentäsäännökset jäävät järjestyslain 14 §:n varaan. Epäselvä tilanne on johtanut siihen, että yksiselitteisten ja nimenomaisten sääntöjen puuttuessa kissanpitäjän oikeudet ja velvollisuudet eivät ole kaikille selviä.

Mitä selkeämmät ja yksiselitteisemmät säännöt ovat, sitä helpommin ne ovat sisäistettävissä ja noudatettavissa. Yleisen järjestyksen ja turvallisuuden sekä yleisen lainkuuliaisuuden ylläpitämiseksi säännösten tulisi olla mahdollisimman ymmärrettävät. Myös lainvalvojan kannalta kansalaisia neuvottaessa on selkeämpää viitata säännökseen, jossa on selvästi säädetty eläimenpitäjän velvollisuudesta valvoa eläintä ja pitää se tietyissä tilanteissa kytkettynä kuin selittää, ettei laissa säädettyjen velvollisuuksien noudattaminen onnistu muulla tavoin kuin edellä mainituilla toimenpiteillä (esimerkiksi kissaa on käytännössä mahdotonta estää menemästä kiellettyihin paikkoihin tai joutumasta onnettomuuteen, jos se liikkuu täysin valvomatta). Kansalaisaloite tähtääkin nimenomaan selkeyttämään kissanpitämiseen liittyviä epäselviä sääntöjä.

Kansalaisaloitteessa tavoitellaan myös eri eläinten yhdenvertaista kohtelua. Kissa tulisi muiden koti- ja lemmikkieläinten tapaan pitää kytkettynä, jos se liikkuu kissanpitäjän pihan tai kiinteistön ulkopuolella. Taajamassa kissoja koskevan säännön tulisi aloitteen mukaan olla vielä tiukempi kuin koirien kohdalla: aloitteen tekijöiden mielestä kissa pitäisi pitää taajamassa kytkettynä jopa kissanpitäjän omalla pihalla tai kiinteistöllä. Järjestyslain mukaan koiraa ei tarvitse pitää pitopaikkaan kuuluvalla pihalla tai esimerkiksi koirapuistossa kytkettynä, jos kyseessä on suljettu alue, josta eläin ei pääse helposti karkaamaan.

Poliisitoiminnan näkökulmasta kansalaisaloitetta on helppo kannattaa. Selkeämpää kuitenkin olisi, että velvollisuus pitää kissa kytkettynä koskisi vain kissan pitopaikan ulkopuolista aluetta. Toisin sanoen kissa tulisi pitää kytkettynä silloin, kun sitä ulkoilutetaan oman pihan tai kiinteistön ulkopuolella. Tämä toisi selkeyttä kissanpitoon ja konkretisoisi kissanpitäjän vastuuta kissan hyvinvoinnin ja turvallisuuden turvaamisesta.

Totean kuitenkin, että kissanpitäjällä on jo voimassa olevan lain mukaan velvollisuus valvoa kissaansa, jos sen aikoo päästää ulkoilemaan. Valvomisvelvollisuutta ei kuitenkaan ole kirjattu lakiin yhtä selkeästi kuin velvollisuus pitää koira kytkettynä, joten monilla on sellainen käsitys, että kytkemisvelvollisuuden puuttuminen tarkoittaa, että kissa saa ulkoilla vapaasti ilman valvontaa. Aloitteessakin puhutaan ainoastaan kissojen pitämisestä kytkettynä, eikä nykyistä velvollisuutta valvoa kissan liikkeitä mainita ollenkaan.

2.4 Velvollisuus valvoa kissaa voimassa olevan lain mukaan

2.4.1 Kissan valvoton vapaana pitäminen ennen ja nyt

Kissan vapaana pitämisestä on säädetty metsästyslaissa ja järjestyslaissa. Metsästyslain 85 §:n mukaan kotieläimeksi otetun kissan heitteillejätö ja hylkääminen on kielletty. Saman lain 5 §:n 3 momentin mukaan villiintyneeseen kissaan sovelletaan sitä, mitä rauhoittamattomista eläimistä on säädetty.

Vuonna 1962 säädetyssä metsästyslaissa ([290/1962](#)) kissan kohtalo ei ollut auvoinen. Lain 16 §:n 2 momentissa oli säädetty, että irrallaan olleen kissan sai tappaa, jos se tavattiin muualla kuin sen omistajan pihamaalla tai puutarhassa. Vapaana liikkunutta kissaa pidettiin lainsuojattomana. Kissan oikeudet paranivat, kun nykyinen metsästyslaki säädettiin. Nykyisin kissa on selkeämmin kissanpitäjän omaisuutta, jota suojellaan jopa rikosoikeuden keinoin.

Nykyinenkin laki tarjoaa hyvin vähän suojaa hylätyille ja heitteille jätetyille kissoille, koska varsinkin villiintynyt kissa on uhka luonnonvaraisille eläimille, kuten muukin vapaasti ulkona liikkuva kissa.¹ Yhdysvaltalaisen [American Bird Conservatoryn arvon](#) mukaan ulkona vapaana liikkuvat kissat tappavat vuosittain pelkästään Yhdysvalloissa 2,4 miljardia lintua. [BirdLife Suomen verkkosivuille](#) on koottu samanlaista tietoa eri maissa tehdyistä tutkimuksista. [Suomen Luonto -lehden](#) artikkelin oikaisussa vuodelta 2020 on arvioitu, että "Suomen 700 000 kissaa tappavat vähintään 3,1 miljoonaa lintua vuodessa".

Kunnalliset järjestyssäännöt vuonna 2003 kumonnut järjestyslaki sisältää koirakuria koskevia säännöksiä, joista osaa sovelletaan myös kissoihin muihinkin koti- ja lemmikkieläimiin. Järjestyslain 14 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan yleisen järjestyksen

¹ Villiintynyttä kissaa ei saa metsästää keinolla millä hyvänsä. Metsästyslain 49 §:n mukaan villiintyneen kissan pyydystämisen tai tappamisen on tapahduttava siten, ettei siitä aiheudu vaaraa ihmiselle, kotieläimelle, riistaeläimelle tai rauhoitetulle eläimelle. Villiintyneen kissan pyydystämiseen tai tappamiseen ei saa käyttää metsästyslain 33 §:n 1 momentissa tarkoitettuja pyyntivälineitä tai pyyntimenetelmiä.

ja turvallisuuden säilymiseksi kissan omistajan tai haltijan on pidettävä huolta siitä, ettei kissa pääse kytkemättömänä kuntopolulle tai muulle sen kaltaiselle juoksuradalle eikä lainkaan yleiselle uimarannalle, lasten leikkipaikaksi varatulle alueelle, toriaikana torille taikka yleiseen käyttöön kunnostetulle ladulle tai urheilukentälle, jollei se ole erikseen sallittua (ks. järjestyslain 14 §:n 4 momentti, jonka mukaan 1 momentin 2 kohta koskee nimenomaisesti myös kissaa). Kissakurin ja koirakurin olennainen ero onkin, ettei kissaa tarvitse pitää kytkettynä kuin kuntopolulla tai muulla sen kaltaisella juoksuradalla. Se, ettei kissaa yleensä tarvitse pitää kytkettynä taajamassakaan, ei kuitenkaan tarkoita, että kissa saisi ulkoilla vapaana ilman valvontaa – muutenhan olisi mahdotonta estää sitä menemästä uimarannoille, lasten leikkipaikoille ja muihin paikkoihin, joihin sillä ei järjestyslain mukaan ole mitään asiaa.

Järjestyslain sääntelyn osalta on vielä todettava, että lain 14 § koskee pääasiassa koiraa – siksi pykälän otsikkokin on ”koirakuri”. Koirakurin olennaisin sääntö on velvollisuus pitää koira kytkettynä taajamassa *yleisen järjestyksen ja turvallisuuden säilymiseksi*. Koirakuriin kuuluva yleinen kytkentävelvollisuus ei koske kissoja, mutta kissoja koskee erityinen kytkentävelvollisuus. Koirakurin yleinen kytkentävelvollisuus koskee kuitenkin hevosia ja soveltuvien osin myös muita koti- ja lemmikkieläimiä. Säännöksen perusteluiden mukaan ”muihin eläimiin rajoitukset tulisivat sovellettaviksi, jos eläimet vastaisivat kooltaan tai muilta ominaisuuksiltaan koiraa. Säännöstä ei siten sovellettaisi esimerkiksi kilpikonnaan tai vastaavaan eläimeen.”

2.4.2 Kissa on oikeudellisesti pitäjänsä omistama esine

Kissat, koirat ja muutkin eläimet ovat oikeudellisesti arvioituina esineitä, vaikka ne ovatkin eliöitä siinä missä ihminenkin. Niin kissan kuin muunkin koti- ja lemmikkieläimen omistaminen on yhtä kuin esineen omistamista.

Eläimen erottaa muista esineistä se, että eläimistä huolehtimisesta on säädetty kattavasti eläinten hyvinvoinnista annetussa laissa ([693/2023](#)). Eläintä ei näin ollen voi kohdella kuin mitä tahansa esinettä. Tästä huolimatta se voi olla omistusoikeuden kohde ja vaihdannan väline. Lemmikkieläimen pitäminen sisältyy perustuslain ([731/1999](#)) 15 §:ssä turvattuun omaisuuden suojaan.

Toisinaan väitetään, että lemmikkikissalla olisi ”vapaa liikkumisoikeus” kaikkialla Suomessa järjestyslaissa mainittuja paikkoja lukuun ottamatta. Koska lemmikkikissa on lain näkökulmasta esine, sillä ei ole sen paremmin oikeuksia kuin velvolluuksiakaan, toisin kuin sen omistajalla. Kissanpitäjällä ei ole oikeutta päästää lemmikkiään ulos ilman valvontaa, koska hänellä on velvollisuus huolehtia kissansa hyvinvoinnista ja siitä, ettei se pääse kiellettyihin paikkoihin.

Kissaa ei voi esimerkiksi päästää ulkoilemaan naapurikiinteistön pihalle ilman lupaa, koska sellainen loukkaa kiinteistön omistajan tai haltijan perustuslaissa turvattua omaisuuden suojaa. Selvää on sekin, ettei kissaa saa päästää ilman lupaa liikehuoneistoon, toisen ihmisen asuntoon, ravitsemisliikkeeseen tai mihinkään muuhunkaan kuin kissanpitäjän itsensä hallinnassa olevaan paikkaan.

Kiinteistön omistajalla tai haltijalla on oikeus määrätä kiinteistönsä käytöstä. Perustuslakivaliokuntakin on todennut lausunnossaan [PeVL 23/2013 vp](#), että kiinteistön omistajalla ja haltijalla on lähtökohtaisesti oikeus määrätä omistamansa tai hallitsemansa alueen käytöstä.² Kiinteistön omistajan tai haltijan ei myöskään tarvitse erikseen kieltää kiinteistönsä luvaton käyttöä, oli kyse sitten lemmikkien ulkoilusta tai ajoneuvojen pysäköinnistä. Kissan päästäminen naapurin pihalle lupaa kysymättä ei ole sen enempää sallittua kuin oman auton luvaton säilyttäminen naapurin tontillakaan, sillä molemmissa tapauksissa loukataan toisen perusoikeutta. Muissa kuin jokaisenoikeuksien käyttöön liittyvissä tilanteissa kiinteistön käyttäminen perustuukin erikseen pyydettyyn lupaan, joka on saatava ennen kiinteistön käyttämistä. Yleensäkin luvan kysyminen kuuluu hyviin tapoihin ja auttaa ylläpitämään hyviä naapuruussuhteita. Totean selvyuden vuoksi, ettei kissan päästäminen toisen kiinteistölle ole jokaisenoikeuksiin kuuluva yleiskäyttöoikeus.

Toiseksi, kuten edellä on jo kerrottu, kissalla ei ole sen paremmin oikeuksia kuin velvollisuuksiakaan, koska se on esine. Eläinten hyvinvoinnista annetun lain esitöissä on todettu, ettei eläimen itseisarvoon perustuva kunnioittaminen muuta eläintä oikeussubjektiksi, ja siksi eläimelle ei voida säätää oikeuksia ja velvollisuuksia.³ Myöskään perustuslaissa, saati missään muussakaan laissa ei ole säädetty kissan liikkumisoikeudesta. Kissalla ei näin ollen ole laissa säädettyä eli lainmukaista oikeutta liikkua missä se haluaa. Sen sijaan kissan liikkumisesta, kohtelusta, hoidosta ja muusta hyvinvoinnista päättää – ja ennen muuta vastaa – kissanpitäjä.

Kolmanneksi ajatus kissan vapaasta liikkumisoikeudesta on joka tapauksessa eläinten hyvinvoinnista annetun lain vastainen. Kyseisen lain mukaan kissanpitäjä ei saa päästää kissaansa valvomatta eläimen pitopaikan ulkopuolelle, koska hän ei silloin kykene varmistamaan kissansa turvallisuutta eikä estämään kissaa menemästä kiellettyihin paikkoihin. Kissan sallittu liikkumisalue on laissa määritelty pitopaikka. Eläinten hyvinvoinnista annetun lain esitöissäkin todetaan, ettei naapureiden pihoja, saati läheistä metsää voida pitää kissan pitopaikkana, koska kissanpitäjällä on hyvin vähän – jos ollenkaan – mahdollisuuksia vaikuttaa tällaisten paikkojen turvallisuuteen – laajemmista alueista nyt puhumattakaan.⁴

2.4.3 Kissaa ei saa hylätä eikä jättää heitteille

Suomi on sitoutunut Strasbourgissa 13.11.1987 tehtyyn lemmikkieläinten suojelua koskevaan eurooppalaiseen yleissopimukseen ([SopS 49/1992](#)). Kyse on Euroopan neuvostossa tehdystä kansainvälisestä sopimuksesta, joka on saatettu kansallisesti

² Ks. myös [PeVL 6/2010 vp](#) (sivu 4/1), jossa valiokunta toteaa, että ”omaisuudensuoja [sic] sisältää muun muassa omistajalle lähtökohtaisesti kuuluvan vapauden käyttää omaisuuttaan”. Sana lähtökohtaisesti viittaa siihen, ettei omaisuuden suojaan kuuluva omistusoikeus ole täysin ehdotonta. Omistusoikeutta onkin Suomessa rajoitettu lainsäädännöllä niin kuin muitakin perusoikeuksia. Tuloa ja omaisuutta voidaan verottaa verolaeissa säädetyin edellytyksin. Kiinteistö voidaan pakkolunastaa kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annetun lain ([603/1977](#)) perusteella. Lemmikkieläin voidaan ottaa sen omistajalta haltuun ja viime kädessä lopettaa esimerkiksi eläinten hyvinvoinnista annetun lain tai poliisilain ([872/2011](#)) perusteella.

³ Ks. [HE 186/2022 vp](#), s. 37–38 ja 81.

⁴ Ks. [HE 186/2022 vp](#), s. 84.

voimaan lemmikkieläinten suojelua koskevan eurooppalaisen yleissopimuksen voimaansaattamisesta annetulla asetuksella ([540/1992](#)). Sopimuksesta johtuvat kansainvälisoikeudelliset velvoitteet on huomioitu eläinten hyvinvoinnista annetussa laissa.

Keskustelua kissojen vapaana pitämisestä ei voida käydä mainitsematta lemmikkieläinten suojelua koskevassa eurooppalaisessa yleissopimuksessa mainittuja eläinten hyvinvoinnin peruseräitä. Niiden mukaan lemmikkieläimelle ei saa tuottaa tarpeetonta kipua, kärsimystä tai tuskaa eikä lemmikkieläintä saa jättää heitteille. Sopimuksessa *heitteillä olevalla eläimellä* tarkoitetaan joko koditonta lemmikkieläintä tai sellaista lemmikkieläintä, joka on omistajansa tai haltijansa kotipiirin rajojen ulkopuolella, eikä kenenkään muun omistajan tai haltijan hallinnassa tai suorassa valvonnassa.

Lemmikkieläinten suojelusta annetun eurooppalaisen yleissopimuksen 23 artiklan mukaan sopimus on laadittu sekä englanniksi että ranskaksi, ja molemmat kieliversiot ovat yhtä todistusvoimaisia. Sopimuksen suomennoksen mukaan lemmikkieläintä ei saa jättää heitteille, mutta [sopimuksen englanninkielisessä versiossa](#) on itse asiassa kielletty lemmikkieläimen hylkääminen (*nobody shall abandon a pet animal*). Juuri tästä on säädetty eläinten hyvinvoinnista annetun lain kuudennen pykälän toisessa momentissa, jonka mukaan hoidossa olevaa eläintä ei saa jättää hoidotta eikä hylätä. Kotieläimeksi otetun kissan heitteillejätto ja hylkääminen on kielletty nimenomaisesti metsästyslain 85 §:ssä.

Tulkintaongelmia tuntuu aiheuttavan se, että sopimuksen suomennoksessa *abandon* on käännetty *heitteille jättämiseksi* ja toisaalta määritelmäkohdassa termin *stray animal* suomennos on hyvin samankaltainen *heitteillä oleva eläin*. Onko heitteille jättämisellä ja hylkäämisellä tässä yhteydessä jotain ratkaisevaa eroa? On, koska vaikka kaikki hylätyt lemmikit on jätetty heitteille, kaikkia heitteille jätettyjä eläimiä ei ole hylätty. Lemmikkieläimen hylkäämisellä tarkoitetaan, ettei eläimen omistaja tai haltija halua enää pitää eläintä. Toisin sanoen hän ei halua sen paremmin omistaa eläintä kuin pitää sitä hallussaan. Eläimen hylkääminen tarkoittaa käytännössä myös sitä, ettei kukaan enää vastaa eläimestä. Eläin jää oman onnensa nojaan ilman asianmukaista hoitoa ja huolenpitoa. Pahimmassa tapauksessa eläin kuolee, jos se ei pärjää ilman ihmisen apua.

2.4.4 Kissanpitäjällä on velvollisuus valvoa kissaa ja pitää siitä huolta

Kissanpitäjä on vastuussa kissansa hyvinvoinnista. Hänen on kohdeltava kissaansa hyvin ja sitä kunnioittaen. Kissan on saatava sopivissa määrin hyvälaatuista ravintoa ja vettä tai muuta juotavaa, ja kissan pitopaikan on oltava turvallinen.

Eläinten hyvinvoinnista annetun lain mukaan paikka, jossa eläintä pidetään joko tilapäisesti tai pysyvästi, on nimeltään **pitopaikka**. Pitopaikalla tarkoitetaan karsinaa, häkkiä, allasta, aitausta, asuntoa, navettaa, tallia ja näiden yhdistelmää sekä muuta vastaavaa rajattua tilaa, jossa eläintä pidetään. Pysyvällä pitopaikalla tarkoitetaan pitopaikkaa, jossa eläin viettää pääosan ajastaan. Pitopaikka ja pysyvä pitopaikka on määritelty eläinten hyvinvoinnista annetun lain 5 §:n kohdissa 11 ja 12.

Kissan pitopaikka on useimmiten asunto, koska siellä tyypillinen lemmikkikissa viettää pääosan ajastaan. Eläinten hyvinvoinnista annetun lain 34 §:n mukaan pitopaikan on oltava materiaaleiltaan, rakenteiltaan ja muilta ominaisuuksiltaan sellainen, että eläimen vahingoittumisen ja sairastumisen vaara ja pitopaikan palovaara on mahdollisimman vähäinen. Lisäksi pitopaikan pitää olla sellainen, että eläimen karkaamisvaara on mahdollisimman vähäinen.

Eläimen pitopaikan määritelmän mukaan pitopaikan on oltava rajattu. Eläimen pitopaikka on tyypillisesti sellainen eläinten pitäjän vaikutuspiirissä oleva tila, jonka ominaisuuksiin eläinten pitäjä voi vaikuttaa. Pääsääntöisesti pitopaikka rajautuu selkeästi esimerkiksi seiniin tai aitaan. Asunnon ja siihen kuuluvan rajatun pihan ulkopuoliset paikat eivät voi olla kissan pitopaikkoja, koska ne eivät ole millään tavalla rajattuja. Ne eivät myöskään ole millään tavalla kissan omistajan tai haltijan vaikutusvallan piirissä, joten hän ei voi taata kissan turvallisuutta tällaisella alueella.⁵ Huolellinen ja kissastaan välittävä omistaja tai haltija pitää huolen siitä, että kissa viihtyy pitopaikassaan ja voi tyydyttää siellä olennaiset käyttäytymistarpeensa.

Voiko kissa sitten ulkoilla oman tahtonsa mukaan vai onko kissan omistajalla tai haltijalla velvollisuus valvoa kissaansa? Eikö laki aseta kissanpitäjälle mitään velvollisuutta huolehtia lemmikkinsä hoidosta, kohtelusta ja turvallisuudesta? On totta, että laissa ei nimenomaisesti aseteta kissan vapaana pitämiselle täysin samanlaisia rajoituksia kuin koiran vapaana pitämiselle. Tämä ei kuitenkaan tarkoita, että kissan päästäminen vapaaksi ilman valvontaa olisi lain mukaan sallittua.

Eläinten hyvinvoinnista annetun lain 8 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaan seura- ja harrastuseläimenä saa pitää vain sellaisia eläimiä ja eläinlajeja, joiden pito voidaan saatavilla olevan tieteellisen tiedon ja käytännön kokemuksen perusteella järjestää niin, että eläimille voidaan järjestää asianmukaiset pitopaikat. Kissan pitopaikkaa koskevia tarkempia säännöksiä onkin annettu koirien, kissojen ja muiden pienikokoisten seura- ja harrastuseläinten suojelusta annetussa valtioneuvoston asetuksessa ([674/2010](#)).

Eläinten hyvinvoinnista annetun lain 6 §:n 1 momentin mukaan eläimille ei saa aiheuttaa tarpeetonta kipua tai kärsimystä eikä niiden hyvinvointia saa tarpeettomasti vaarantaa. Vapaasti ulkoilevan lemmikkikissan reviiiri voi olla jopa yli neliökilometrin kokoinen.⁶ Tällaisella alueella voi olla monta vaarallista paikkaa tai olosuhdetta. Näistä mainitsemisen arvoisia ovat ainakin liikenne, sääolosuhteet ja ihminen.⁷ Tavatonta ei ole sekään, että kissan reviirillä vierailee luonnonvaraisia eläimiä, joille kissa voi olla ravinnonlähde. Ylen verkkosivuilla 13.12.2024 julkaistussa jutussa [Poikkeuksellinen tapaus: 20 kotikissaa](#)

⁵ Ks. [HE 186/2022 vp](#), s. 84. "Sen sijaan naapureiden pihoja tai läheistä metsää ei voitaisi pitää vapaana liikkuvan kissan pitopaikkana, koska edellä mainitut eivät ole säännöksessä tarkoitettulla tavalla rajattuja alueita. Eläinten pitäjä ei liioin kykene vaikuttamaan näiden tilojen ominaisuuksiin samalla tavalla kuin esimerkiksi oman pihansa turvallisuuteen."

⁶ Ks. Eläinten hyvinvointikeskuksen verkkosivu: [Kissa - Eläintieto.fi](#).

⁷ Ks. [Kissan hyvinvointi - Eläintieto.fi](#). "Moni kissa kuolee ennenaikaisesti tai loukkaantuu ulkoilun vaaroissa. Suuren riskin aiheuttavat liikenne, muut eläimet ja ihmisen ilkivalta. (- -) Kissa on paitsi saalistaja, myös saaliseläin. Vapaana liikkuva kissa voi olla paikallisesti tuhoisa pikkulintujen saalistaja, mutta myös saalis isommille petoeläimille. Kissan turvallisuus on ulkoiltaessakin omistajan vastuulla."

[päätyi ilveksen saaliiksi Sipoossa](#) kerrotaan, kuinka Sipoossa useampi vapaana liikkunut kotikissa on päätenyt ilveksen tappamaksi. MTV Uutisten 9.10.2024 päivätyssä verkkojutussa [Rouvisten kissat pelastuivat viime hetkellä suden suusta Kiteellä](#) kerrotaan, kuinka pihalla olleet kissat olivat vähällä päätyä suden hampaisiin.

Kissa voi myös jäädä auton alle tai joutua ihmisen tappamaksi. Esimerkiksi Iltä-Sanomat kertoi 10.7.2024 verkkojutussaan [Outin kissa tapettiin järkyttävällä tavalla – ”Mitä muuta voikaan tapahtua seuraavaksi”](#), kuinka vapaana ollut kissa tapettiin julmasti kiduttamalla se hengiltä. Myös MTV kertoi 21.9.2020 verkkojutussaan [Pöytyältä löytyi liikennemerkkiin hirtetty kissa, jonka kurkku oli viilletty auki – poliisi tutkii tapausta](#) ihmisen raa'asti tappamasta kissasta.

Kuten edellä mainituista esimerkeistä ilmenee, kissanpitäjä vaarantaa tarpeettomasti lemmikkinsä hyvinvoinnin, jos hän päästää sen valvomatta omille teilleen. Kissa voi joutua ties millaiseen vaaraan, jos sen annetaan liikkua vapaana ulkona kissan pitopaikan ulkopuolella. Kissanpitäjän tulee olla perillä lemmikkiään uhkaavista riskeistä ja pystyä minimoimaan ne. Yksi toimivimmista tavoista varmistua kissan turvallisuudesta on valvoa kissaa, jos sitä haluaa ulkoiluttaa pitopaikan ulkopuolella. Jos kissaa ei valvota, kissan omistaja tai haltija laiminlyö velvollisuutensa huolehtia kissan hyvinvoinnista ja turvallisuudesta. Valvomattoman kissan omistaja ei myöskään voi varmistaa, ettei hänen lemmikkinsä päädy paikkaan, johon sillä ei järjestyslain mukaan ole asiaa.

Tämän saman totesi myös korkein hallinto-oikeus päätöksessään 22.5.2020, taltio 2253. Tapauksessa valvontaeläinlääkärit olivat katsoneet, että kissojen liikkuminen ulkona ilman valvontaa ei ollut alueella turvallista, koska pitopaikan lähellä oli liikenneväyliä, joiden läheisyydessä kissa oli altis vahingoittumiselle. Korkein hallinto-oikeus katsoi, että eläinlääkärit olivat voineet kieltää kissojen ulkoilun ilman valvontaa, koska kissat olivat vaarassa jäädä auton tai junan alle.

Ilman valvontaa ulkoilevan kissan kohtaamat vaarat ovat moninaisia. Liikenteen, sääolosuhteiden, ihmisen ja luonnonvaraisten petoeläinten lisäksi kissa voi saada eläintaudin, joka voi tarttua myös ihmiseen.⁸ Siksi on syytä pohtia, onko kissanpitäjän toiminta, jossa se jättää kissan vaaroille alttiiksi, sellaista, että kyse on metsästyslain 85 §:ssä kielletystä heitteillejätöstä. Kielitoimiston sanakirjan mukaan [heitteillejätö](#) tai heitteillepano tarkoittaa jonkun saattamista tai jättämistä avuttomaan tilaan. Kissa, joka joutuu alttiiksi vaaroille, on eittämättä avuttomassa tilassa.

⁸ Ks. Toksoplasmoosi-infektion kuvaus [Duodecimin verkkosivuilta](#). ”Toksoplasmoosi on *Toxoplasma gondii* -nimisen alkueläimen aiheuttama infektio. Luonnossa toksoplasma lisääntyy kissojen suoleissa. Ihminen saa sen useimmiten raa'asta lihasta tai kissan ulosteiden saastuttamasta ympäristöstä tai ravinnosta (esim. vihanneksista). Äidistä se voi tarttua raskauden aikana istukan läpi sikiöön. Tautina se on uhkaavin raskaana oleville ja immuunipuutteisille potilaille. Tartunnan jälkeen toksoplasma jää aina pysyvästi piilevänä elimistöön.”

2.4.5 Kotikissa on vieraslaji ja villiintynyt kissa jopa haitallinen vieraslaji

Euroopan unioni on antanut asetuksen haitallisten vieraslajien tuonnin ja leviämisen ennalta ehkäisemisestä ja hallinnasta (Euroopan unionin vieraslajiasetus [1143/2014](#)). Tätä asetusta on täydennetty kansallisella lainsäädännöllä eli vieraslajeista aiheutuvien riskien hallinnasta annetulla lailla ([1709/2015](#); myöhemmin vieraslajilaki).

Sekä Euroopan unionin asetuksessa että vieraslajilaissa vieraslajilla tarkoitetaan eläimen, kasvin, sienen tai mikro-organismin lajin, alalajin tai sitä alemman taksonin elävää yksilöä, joka tuodaan sen luontaisen levinneisyysalueen ulkopuolelle, mukaan lukien sen mikä tahansa osa, sukusolut, siemenet, munat tai lisääntymisyksiköt sekä mitkä tahansa hybridit, lajikkeet tai rodut, jotka saattavat selviytyä ja myöhemmin lisääntyä. Lemmikkikissa on vieraslaji, koska se ei kuulu Suomen luonnonvaraiseen eläimistöön.⁹ Itse asiassa lemmikkikissa eli kotikissa (*Felis catus*) on ihmisen jalostama kesy eläinlaji, jolla ei ole mitään luontaista levinneisyysaluetta. Myöskään afrikanvillikissa (*Felis lybica*), josta kotikissa polveutuu, ei elä Pohjois-Euroopassa. Kissa ei siis kuulu Suomen luontoon.¹⁰ Suomessa elää vain yksi luonnonvarainen kissaeläin, ja se on [ilves](#) (*Lynx lynx*).

Kotikissa ei kuitenkaan ole Euroopan unionin vieraslajiasetuksessa tarkoitettu haitallinen vieraslaji. Haitallisella vieraslajilla tarkoitetaan vieraslajia, jonka tuonnin tai leviämisen on todettu uhkaavan luonnon monimuotoisuutta ja siihen liittyviä ekosysteemipalveluja tai vaikuttavan niihin haitallisesti. Suomessa haitallisena vieraslajina pidetään villiintynyttä kissaa¹¹ eli kotikissaa, joka hankkii kaiken ravintonsa luonnosta.¹²

Erot vapaana kulkevan lemmikkikissan ja villiintyneen kissan välillä ovat kuitenkin hiuksenhienot. Kuten edellä on jo todettu, kotikissat tappavat yksistään Yhdysvalloissa 2,4 miljardia lintua vuodessa. Ulkona vapaana ilman valvontaa liikkuva kotikissa käyttäytyy vastaavalla tavalla Suomessakin.¹³ Luonnonvarakeskuksen ylläpitämä [vieraslajit.fi-sivusto](#) kertoo, että "karkean arvion mukaan kissat tappavat Suomessa yhteensä noin miljoona saaliseläintä kuukaudessa varsinkin lämpimänä vuodenaikana.

⁹ Ks. [Kissa – Vieraslajit.fi](#). "Tämä laji on vieraslaji, jota ei ole säädetty haitalliseksi eli se ei kuulu kansalliseen eikä EU:n haitallisten vieraslajien luetteloon, ja esimerkiksi lajin myynti ja kasvattaminen ovat edelleen sallittuja. Kaikkia vieraslajeja koskee kuitenkin vieraslajilain mukainen ympäristöön päästämisen kieltä ja siksi niihin on syytä suhtautua varauksella."

¹⁰ Afrikanvillikissaa (*Felis lybica*) tavataan sekä Afrikassa että Aasiassa. Euroopan villikissaa (*Felis silvestris*) tavataan Etelä- ja Keski-Euroopassa, Kaukasuksella ja Turkissa, mutta ei Pohjois-Euroopassa eikä Skandinaviassa.

¹¹ Villiintynyt kissa kuuluu Kansainvälisen luonnonsuojeluliiton (IUCN, International Union for Conservation of Nature) maailman [sadan vaarallisimman haitallisen vieraslajin listalle](#). Listan on laatinut haitallisten vieraslajien asiantuntijaryhmä ISSG (Invasive Species Specialist Group) vuonna 2000. Ks. myös [Global Invasive Species Database \(2025\) Species profile: Felis catus](#).

¹² Ks. [Kansallinen vieraslajistrategia](#). Maa- ja metsätalousministeriön julkaisuja. Helsinki 2012, s. 48. Ks. myös [MmVM 7/1993 vp](#), s. 7/II. "Valiokunta katsookin, että villiintyneenä on pidettävä kissaa, joka hankkii ravintonsa luonnosta oman pihapiirinsä ulkopuolelta".

¹³ Ks. The welfare of feral cats and wildlife. Jessup, David A. Journal of the American Veterinary Medical Association 2004. Saatavilla: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/15552312/>. "It is in cats' nature to hunt. It is part of their telos, a term coined by Aristotle that means 'a function, a set of activities intrinsic to an animal, evolutionarily determined and genetically imprinted'." Ks. myös HE 186/2022 vp, s. 109.

Villiintyneet kissat saalistavat tietenkin paljon enemmän kuin kotikissat, koska niiden on pyydettävä itse kaikki ruokansa." Luonnonvarakeskukseen kuuluvan [Eläinten hyvinvointikeskus EHK:n verkkosivujen](#)¹⁴ mukaan "vapaasti ulkona liikkuvat kissat saalistavat jyrsiöitä, lintuja, hyönteissyöjiä ja pieniä nisäkkäitä kuten jäniksiä, lumikkoja, näätä ja lepakoita. Myös matelijat ja sammakkoeläimet kelpaavat saaliiksi."

Ympäristön ja luonnon monimuotoisuuden suojelemiseksi vieraslajilain 3 §:n 1 momentissa on kielletty minkä tahansa vieraslajin päästäminen ympäristöön. Säännöksen mukaan vieraslajia ei saa pitää, kasvattaa, istuttaa, kylvää tai muulla vastaavalla tavalla käsitellä siten, että se voi päästä ympäristöön. Kielto koskee yleisesti kaikkia vieraslajeja eikä vain haitallisia vieraslajeja.¹⁵ Siksi kielto koskee myös kissaa, joka on mainittu myös Luonnonvarakeskuksen ylläpitämällä Vieraslaji.fi-verkkosivustolla.

Kissa voi päästä ympäristöön, jos sen päästää ulos ilman valvontaa. Kissaa ei saa päästää ympäristöön, koska se voi aiheuttaa vakavia haittoja luonnon monimuotoisuudelle tappamalla mittavissa määrin luonnonvaraisia eläimiä.

Sen paremmin vieraslajilain esitoissa kuin muissakaan oikeuslähteissä ei ole kerrottu tarkemmin, voiko kissan valvottom ulkoilu olla vieraslajin päästämistä ympäristöön eli vieraslajilaissa kriminalisoitua toimintaa. Siksi saatetaan väittää, ettei kotikissan valvottom ulkoilu ole vieraslajin päästämistä ympäristöön, koska ympäristöön jäämisen sijaan kissa palaa useimmiten kotiinsa. Tässä väitteessä ei huomioida sitä, minkälaisista haittoja toistuvasti ilman valvontaa ulkoileva kotikissa aiheuttaa luonnon monimuotoisuudelle. Vapaana ilman valvontaa ulkoileva kotikissa saalistaa ulkoilureissullaan useita kertoja, ja sen saaliiksi voivat joutua erilaiset luonnonvaraiset eläimet pikkunisäkkäistä lintuihin. Siksi on selvää, että kissan päästäminen ulkoilemaan kerta toisensa jälkeen ilman valvontaa on yhtä kuin vieraslajin päästämistä ympäristöön.

Kotikissan valvomatonta vapaana pitämistä voidaan tarkastella vielä eurooppaoikeuden kannalta. Kotikissalla ei ole vapaata liikkumisoikeutta, koska sellainen voi olla niin luontotyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelusta annetun neuvoston direktiivin [92/43/ETY](#) (ns. luontodirektiivi) kuin luonnonvaraisten lintujen suojelusta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivinkin [2009/147/EY](#) (ns. lintudirektiivi) vastaista. Esimerkiksi luontodirektiivin 12 artiklan 1 kappaleen alakohtien a ja b mukaan jäsenvaltioiden on toteutettava tarpeelliset toimenpiteet liitteessä IV olevassa a-kohdassa olevia eläinlajeja koskevan tiukan suojelujärjestelmän käyttöönottamiseksi niiden luontaisella levinneisyysalueella ja kiellettävä kaikki näiden lajien yksilöitä koskeva tahallinen pyydystäminen tai tappaminen luonnossa ja näiden lajien tahallinen häiritseminen erityisesti niiden lisääntymis-, jälkeläistenhoito-, talvehtimis- ja muuttoaikana. Vastaavasti lintudirektiivin 5 artiklan kohtien a ja d mukaan jäsenvaltioiden

¹⁴ Eläinten hyvinvointikeskus EHK on kansallinen eläinten hyvinvoinnin asiantuntijaverkosto. EHK seuraa, kokoaa ja levittää tutkimukseen perustuvaa tietoa eläinten hyvinvoinnista sekä edistää tutkimuksen ja viranomaisten yhteistyötä eläinten hyvinvoinnin turvaamiseksi ja parantamiseksi. EHK toimii Luonnonvarakeskuksen yhteydessä maa- ja metsätalousministeriön rahoituksella.

¹⁵ Ks. [HE 82/2015 vp](#), s. 35.

on toteutettava kaikkien direktiivin soveltamisalan kuuluvien lintulajien yleisen suojelujärjestelmän luomiseksi tarvittavat toimenpiteet, joilla kielletään erityisesti kyseisten lintujen tahallinen tappaminen tai pyydystäminen käytetystä menetelmästä riippumatta ja lintujen tahallinen häirintä erityisesti lisääntymis- ja jälkeläisten kasvatusaikana, jos häirintä vaikuttaisi merkittävästi direktiivin tavoitteisiin.

Miksi kissan päästäminen ulkoilemaan ilman valvontaa voi olla luontodirektiivin ja lintudirektiivin vastaista? Kuten tutkimukset osoittavat, vapaana ilman valvontaa ulkoilevan kissan tiedetään saalistavan luonnonvaraisia eläimiä. Osa näistä eläimistä on rauhoitettu luonnonsuojelulain ([9/2023](#)) perusteella. Kissanpitäjä, joka päästää lemmikkikissansa ulkoilemaan ilman valvontaa, toimii luonnonsuojelulain 70 §:n vastaisesti, jos hänen lemmikkikissansa tappaa rauhoitettuja eläimiä.

Perustuslain 20 §:n 1 momentin mukaan vastuu luonnosta ja sen monimuotoisuudesta, ympäristöstä ja kulttuuriperinnöstä kuuluu kaikille. Tätä ympäristöperusoikeutta pidetään enemmän julistuksenomaisena, mutta se ilmaisee ihmisten kaikinpuolisen vastuun sellaisesta taloudellisen ja yhteiskunnallisen toiminnan kokonaislinjasta, joka turvaa elollisen ja elottoman luonnon monimuotoisuuden säilymistä. Yksilön osuus ympäristönsuojelussa voi toteutua sekä aktiivisena tekemisenä että passiivisena pidättymisenä ympäristön vahingoittamisesta.¹⁶

Perustuslaissa säädetty vastuu luonnosta ja sen monimuotoisuudesta toteutuu ympäristönsuojelua ja luonnonsuojelua koskevan aineellisen lainsäädännön kautta. Esimerkiksi vieraslajin päästäminen ympäristöön on rangaistuksen uhalla kiellettyä kuten rauhoitetun eläimen tappaminenkin. Nämä säännöt koskevat myös kissanpitäjää.

Konsta Arvelin, poliisitarkastaja

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Poliisi 22.10.2025 klo 11:10. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Jakelu

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta

¹⁶ Ks. [HE 309/1993 vp](#), s. 66/II.

22.10.2025

Asiakirja: ID-25778531

Asia: POL-2025-145422

Poliisihallitus

Vuorimiehentie 3, PL 1000, 02151 Espoo

kirjaamo.poliisihallitus@poliisi.fi

Puhelin +358 295 480 181, Faksi +358 295 411 780, poliisi.fi